

VÁCLAV KUNEŠ HOVOŘÍ
S JIŘÍM KYLIÁNEM

KDYŽ ČLOVĚKU NIC NEDÁŠ, TAK NEMÁ CO

ZAHOdit IF YOU GIVE A MAN NOTHING, HE HAS NOTHING TO LOSE

VÁCLAV KUNEŠ IN CONVERSATION
WITH JIŘÍ KYLIÁN

Václav Kuneš: Nataša a já o vás často mluvíme jako o našem uměleckém otci. Co vy na to?

Jiří Kylián: Já bych spíše řekl, že byste mě měli nazývat uměleckým praotcem. Poslouchej, já ti řeknu několik takových hloupostí a nějak si to přeber. Takový umělecký otec... to je docela závažná věc. Co bylo a je pro mne důležité, je nejenom tvořit choreografie, ale dát lidem také šanci se něco naučit a poznávat další a další lidi; to platí jak pro tanečníky, tak pro publikum. To znamenalo zvát do Netherlands Dans Theater ty nejlepší choreografy, které jsem znal. NDT bylo takové hnízdo, z něhož se vyvíjelo hodně nových myšlenek. Jednalo se o velkou líheň. Takže v tomto smyslu možná nějakým tím praotcem něčeho tak trochu jsem.

Kuneš: K té líhni – pro mne se jednalo o důležité momenty jako ze života, nejenom ze sálu, divadla či práce.

Kylián: Lidskost má v kumštu opravdu velké a důležité místo. Každý člověk je jiný a mně vždycky záleželo na tom, dokázat v lidech probudit právě jejich specifický talent. Je lhostejné, jakou má mít podobu.

Kuneš: Ale asi ne každý je schopen to nějak přijmout...

Kylián: Všechno záleží na každém člověku, na jeho velikosti a schopnosti přijímat takové věci. Každý má svou svéráznou individualitu nebo i sobectví, které mu neumožňuje takové věci přijímat... Člověk musí mít jistou dávku otevřenosti a dokázat se přiblížit k tomu, že takový nebo takový podnět přijal. Což není tak jednoduché, protože se jedná o složité psychologické věci.

Kuneš: Jak jste se to naučil?

Kylián: Myslím, že jsem se k tomu z velké části dopídlil sám, ale než jsem se to naučil, udělal jsem řídnou spoustu chyb. A když si člověk dokáže chyby přiznat a poučit se z nich, má z toho takový velký majetek. Staré rčení, že chybami se člověk učí, platí už tisíce let. Ale skutečně se umět z chyb poučit, neopakovat je anebo se, alespoň

snažit je neopakovat, je strašně důležité. Myslím si, že jsem z velké části takové samouk.

Kylián: Jednou jste vyprávěl, jak jste byl zaskočen otázkou dítěte, jestli byste chtěl něčím ještě být, nebo jestli už něčím jste. A vlastně jsme se nikdy nedostali k tomu, co jste odpověděl.

Kylián: No, teď jsem – penzistou, jako důchodcem. Je mi 65... a jsem nastydle.

Kuneš: Aha, takže teď už jste jenom důchodcem?

Kylián: Hmm, to je trochu jinak. Vždycky jsem nějakým způsobem vyučoval, ale v podstatě jsem měl pocit, že nikdy nikoho nic nenaučím. Teď jsem si uvědomil, že kdybych zemřel a to, co jsem se naučil, bych nedal někomu dál, tak to prostě se mnou zemře. Ale nejenom to! Byla by škoda, kdyby někdo neměl nic k zahoezení. Rozumíš... Když vědomosti nikomu nedám, nebude mít co zahoezit. A tak jsem se rozhodl se o své vědomosti podělit. Pokud za něco stoj, nebo nestoj, je šumafuk. Chtěl bych se rozdělit s lidmi, kteří o to mají zájem, ale také proto, aby mohli zahoezit to, co potřebují. Myslím takové zkušenosti, které nejsou ani vědomostmi či moudrostmi, které člověk nastřádá v životě. Není zapotřebí, aby někdo musel tyto zkušenosti znova vymýšlet nebo zažívat, protože už zde jsou. A člověk by je měl využívat jako „takovej polštář pod *****“; aby si zase mohl sednout o kousek dál a nevymýšlet znova traktát. Já myslím, že mi rozumíš, ale jestli napíšeš takovou biblost, tak tě zabiju.

Kuneš: Rozumím, Jasně. Ne, já to upravím a něco vyhvězdíčkuj.

Kylián: Ale rozumíš mi dobře?

Kuneš: Jo, rozumím. Zkrátka není třeba znova vynalézat kolo, že jo?

Kylián: Přesně tak. A jiná daleko důležitější věc je, že dneska večer hraje FC Barcelona s AC Milan, tak se na to koukej.

Kuneš: Aha, díky. Najdu nějakou hospodu a budu se koukat.

Václav Kuneš: Nataša and I often talk about you as our artistic father. What do you think about that?

Jiří Kylián: Actually I'd say that you should call me your artistic grandfather instead. Listen, I'll tell you a few stupid things and you make whatever you want of it. An artistic father: that's a pretty serious thing. The important thing for me was and still is not only to create choreography, but to give people the chance to learn something and to get to know more and more people. This is true for dancers and for the audience. This meant inviting the best choreographers that I know to the Netherlands Dans Theater. NDT was a kind of nest that gave rise to many new ideas. It was this great incubator. So in this sense perhaps I am in some ways a kind of grandfather.

Kuneš: Talking about the Incubator – for me it was about important moments in life, not only on stage, in the theatre or work.

Kylián: Humanity has a truly large and important place in art. Each person is different and I always tried to awaken in people their specific talent. It doesn't matter what form this takes.

Kuneš: But probably not everyone is able to embrace it...

Kylián: Everything depends on each person, his generosity and ability to embrace these sorts of things. Everyone has their own special individuality or selfishness which doesn't allow him to embrace these things. You have to have a certain degree of openness and be able to register this or that impulse, which isn't so easy, because this involves complicated psychological issues.

Kuneš: How did you learn it?

Kylián: I think that I largely discovered it for myself, but before I learned it, I made tons of mistakes. When you can admit these mistakes and learn from them you have a great treasure. The old saying that you learn from trial and error has been true for thousands of years. But really knowing how to learn from these mistakes without repeating them or at least trying not to

repeat them is incredibly important. I think that to a large extent I'm self-taught.

Kuneš: You once talked about how you were surprised by the question of a child who asked if you'd still like to be something or if you already are something. We actually never found out what you answered.

Kylián: Well, now I'm a pensioner, a retiree. I'm 65 years old. And I've got a cold.

Kuneš: OK, so now you're only a retiree?

Kylián: Hmm, not exactly. I've also continued learning in one way or another, but the thing is I felt that I never teach anybody anything. Now I've realized that if I died and didn't pass on what I've learned to someone else then it will simply die with me. But that not all! It would be a pity if nobody had anything to throw away. Do you know what I mean? If I don't pass on my knowledge to someone else, he won't have anything to throw away, and so I decided to share my knowledge. It doesn't matter if it's worth something or not. I want to share it with people who are interested in it, but also so that they can throw out what they don't need. I think these are experiences that are not even knowledge or wisdom that you gather in life. There's no need for someone to invent or digest these experiences again because they're already there. You should be able to use them like a kind of pillow under your ass so that you can take a back seat without having to reinvent the wheel. I think that you understand what I'm saying, but if you write this nonsense I'll kill you.

Kuneš: I understand, and don't worry, I'll fix it up.

Kylián: But you understand me?

Kuneš: Yes. Basically you don't have to reinvent the wheel, right?

Kylián: Exactly. Anyway, more importantly tonight FC Barcelona is playing AC Milan, so watch it.

Kuneš: OK, thanks. I'll find a pub and watch.